

Бондаревська К.В.
доктор економічних наук, професор
Коробська А.В.
магістр
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Соціальна безпека та її забезпечення постає вкрай актуальним та важливим питанням сьогодення, враховуючи наявність суттєвих проблем у сфері якості та рівня життя населення у контексті необхідності оцінки стану захищеності соціальних інтересів громадян України. Актуальність безпекових механізмів полягає також у виконанні безумовної ролі захисту соціальних, громадянських, економічних, оборонних, екологічних, національних та ще багатьох інтересів українського суспільства. Моніторинг стану соціальної безпеки – забезпечує підтримку ефективності та якості надання послуг та гарантій населенню, з метою аналізу як окремих сфер, так і їх сукупності загалом, з метою виявлення прогалин та усунення їх передумов. Тому, на сьогодні, особливо в умовах воєнного стану, соціальна безпека – є невід’ємною складовою державної політики захисту та пріоритетним завданням її розвитку та покращення.

Звісно, що ефективний захист упереджує настання ризику. Законодавчо в Україні закріплено таке тлумачення соціального ризику: «наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України».

Зазвичай, передумовою виникнення ризику є недофінансування тих чи інших сфер життя населення, що призводить до настання самого ризику. Тож, у таблиці 1 ми можемо проаналізувати систему видатків Зведеного бюджету України, що певним чином засвідчує ефективність проведення державної політики.

Як ми бачимо, майже за всіма видатками, що наведені у таблиці, а особливо за сферами охорони здоров’я, освіти, соціального захисту і соціального забезпечення, культури, мистецтва та спорту, їх фінансування у січні-серпні 2022 року досягло найвищого показника. Але, за тими ж прогнозами видатки за цими категоріями починаючи з 2023 року будуть зменшуватися через наслідки повномасштабного російського вторгнення на територію України.

Таблиця 1. Динаміка видатків зведеного бюджету України, % ВВП

Категорія видатків	2019, факт	2020, факт	2021, факт	2022, січень- серпень	2023, прогноз	2024, прогноз	2025, прогноз
Видатки, усього	34,5	37,8	33,8	57,7	55,6	44,9	43,6
Загальнодержавні функції (без обслуговування боргу)	2,1	2,0	1,7	2,8	2,7	2,0	1,9
Обслуговування держборгу і виплати за ВВП-варантами	3,0	2,9	2,9	2,8	4,6	6,6	6,1
Оборона	2,7	2,9	2,3	19,0	15,7	6,5	6,5
Правоохоронна діяльність, безпека, суди	3,6	3,8	3,2	8,3	5,8	4,5	4,0
Економічна діяльність	3,9	6,2	5,4	2,1	4,8	5,3	5,2
Охорона навколишнього середовища	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Житлово-комунальне господарство	0,9	0,8	1,0	0,7	2,5	1,9	1,8
Охорона здоров'я	3,2	4,2	3,7	4,4	3,7	3,6	3,6
Культура, мистецтво і спорт	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5
Освіта	6,0	6,0	5,7	6,3	6,0	5,4	5,5
Соцзахист і соцзабезпечення	8,1	8,2	6,7	10,5	9,1	8,5	8,4
– трансферти Пенсійному фонду	4,6	4,8	3,7	4,0	3,9	3,7	3,7
– інші види соціального захисту	3,5	3,4	3,0	6,5	5,2	4,8	4,7

*Джерело: [2]

Як свідчать статистичні дані, наведені на рисунку 1, на період 2022-2023 рр. найбільшим фінансуванням буде забезпечена саме категорія оборони, що цілком відповідає сьогоденним реаліям. Другим, але не останнім по значенню, залишається соціальний захист, який стане, напевно, головним пріоритетом держави як на теперішній час, так і в подальшому, що має стати основою добробуту для населення країни.

Рис. 1.1 Динаміка видатків зведеного бюджету України, % ВВП

*Джерело: [2]

Отже, видаткова частина бюджету – це одна зі складових безпекового механізму, що забезпечує його ефективність та раціональність використання у суспільстві. Оцінка ефективності фінансування засвідчує, що видатки, зокрема на соціальний захист громадян були, є, і мають бути задля відповідного забезпечення суспільного добробуту.

Література:

1. Про основи національної безпеки України / ВРУ: офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>
2. Війна і державні фінанси: скільки потрібно грошей на відновлення і де їх брати / Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693382/>